



STORTINGET

Innst. 338 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 66 LS (2021–2022)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/770 om visse aspekter ved avtaler om levering av digitalt innhold og digitale tjenester

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen ber Justis- og beredskapsdepartementet om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse av direktiv (EU) 2019/770 i EØS-avtalen.

Samtidig legges det i proposisjonen frem forslag til en ny lov om levering av digitale ytelser til forbrukere, og som blant annet inneholder regler som gjennomfører direktivet i norsk rett.

1.2 Bakgrunn

Levering av digitale ytelser til forbrukere er en praktisk viktig og svært utbredt kontraktstype. Stadig flere av produktene forbrukere benytter seg av i det daglige, innebærer levering av digitale tjenester eller digitalt innhold.

Levering av digitale ytelser reiser mange av de samme kontraktsrettslige spørsmålene som kan oppstå i andre forbrukerforhold. Samtidig er det et kjennetegn ved digitale ytelser at de ofte leveres over internett og på

tvers av landegrenser. Da kan det være uklart hvilket lands regler som gjelder for avtaleforholdet, og det kan igjen skape usikkerhet og føre til økte transaksjonskostnader for partene – særlig for leverandørene som skal utforme avtalevilkårene. Hvis reglene for levering av digitale ytelser lovfestes og i større grad gjøres like, særlig innad i EU og EØS, vil denne usikkerheten reduseres.

Det er mot denne bakgrunnen, og for å ivareta hensynet til et høyt forbrukerbeskyttelsesnivå og bidra til et velfungerende digitalt indre marked, at EU 20. mai 2019 vedtok Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/770 om visse aspekter ved avtaler om levering av digitalt innhold og digitale tjenester (heretter gjerne omtalt som «digitalytelsesdirektivet» eller «direktivet»). Direktivet er vedtatt samme dag som det tilgrensende Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/771 om visse aspekter ved avtaler om salg av varer, som gir nye, totalharmoniserende regler for forbrukerkjøp av ting, herunder ting med digitale elementer (gjernes omtalt som «det nye forbrukerkjøpsdirektivet»). Direktivene er fremforhandlet som en «pakke», og det har vært et mål med forhandlingene å oppnå mest mulig like regler for digitale ytelser og fysiske varer. Direktivene skal i større grad enn tidligere harmonisere reglene om forbrukerkontrakter i EU og EØS og med det gjøre det enklere for forbrukere og næringsdrivende å inngå digitale forbrukeravtaler og kjøp av varer med digitale elementer på tvers av avtalestatenes landegrenser.

1.3 Direktivet

Digitalytelsesdirektivet gir regler for kontrakter om levering av digitale ytelser til forbrukere – en kontraktstype som hittil ikke har vært særskilt regulert på EU-nivå. Dette omfatter vilkår for at en digital ytelse skal an-

ses for å være i overensstemmelse med avtalen, forbrukerens befoyerelser i tilfelle ytelsen er mangelfull eller blir levert for sent, og endring av digitale ytelser, se oversikten i artikkel 1. Direktivet består av 27 artikler. I proposisjonen er det gjort nærmere rede for innholdet i de ulike artiklene.

Det er fastsatt at EU-kommisjonen skal evaluere anvendelsen av direktivet innen 12. juni 2024.

Digitalytelsesdirektivet er totalharmoniserende, jf. artikkel 4. Det vil si at medlemsstatene verken kan fastsette strengere eller lempeligere regler enn det som følger av direktivet. Direktivet forplikter samtidig medlemsstatene til å gjøre reglene ufravikelige i forbrukerens favør, slik at reglene ikke kan fravikes ved avtale til forbrukerens ugunst, jf. artikkel 22.

1.4 Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2021 om innlemmelse av digitalytelsesdirektivet i EØS-avtalen

EØS-komiteen besluttet 5. februar 2021 å innlemme Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/770 av 20. mai 2019 om visse aspekter ved avtaler om levering av digitalt innhold og digitale tjenester i EØS-avtalen, gjennom endringer i EØS-avtalen vedlegg XIX om forbrukervern. EØS-komiteen besluttet samtidig å innlemme Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/771 av 20. mai 2019 om visse aspekter ved avtaler om salg av varer i EØS-avtalen.

Gjennomføring av digitalytelsesdirektivet krever lovendringer, og Norge har tatt konstitusjonelt forbehold etter EØS-avtalen artikkel 103 nr. 1. Beslutningen om innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen blir derfor bindende for Norge først etter at Stortingets samtykke er innhentet i tråd med Grunnloven § 26 annet ledd.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Ragnhild Male Hartviksen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til at digitalytelsesdirektivet gir regler for kontrakter om levering av digitale ytelser til forbrukere – en kontraktstype som hittil ikke har vært særskilt regulert på EU-nivå. Komiteen viser til at et viktig trekk ved direktivet er at det ikke bare omfatter avtaler der leverandøren påtar seg å levere en digital ytelse til forbruker i bytte mot at

forbrukeren yter et tradisjonelt vederlag i form av penger, men også avtaler der forbrukeren i stedet deler visse personopplysninger. Dette betyr at bl.a. sosiale medier som Facebook, Instagram og Snapchat faller innenfor direktivets virkeområde.

Komiteen viser også til at digitalytelsesdirektivet og det nye forbrukerkjøpsdirektivet er ment å utfylle hverandre, slik at digitale elementer i et avtaleforhold stort sett reguleres av ett av disse direktivene.

Komiteen viser videre til at det er opp til avtalestatene selv å bestemme formen og midlene for gjennomføring av direktiver, jf. EØS-avtalen artikkel 7. Justis- og beredskapsdepartementet vurderer det som mest hensiktsmessig å gjennomføre digitalytelsesdirektivet i lovs form. Komiteen viser til at forslag til lov om levering av digitale ytelser til forbrukere (digitalytelsesloven) behandles i Innst. 409 L (2021–2022) fra familie- og kulturkomiteen.

Komiteen viser til at direktivet er totalharmoniserende. Det vil si at medlemsstatene innenfor direktivets virkeområde verken kan fastsette mer lempelige eller strengere regler enn det som følger av direktivet, med mindre noe annet er særskilt fastsatt. Komiteen vil peke på at direktivet samtidig forplikter medlemsstatene til å gjøre reglene ufravikelige i forbrukerens favør, slik at reglene ikke kan fravikes ved avtale til forbrukerens ugunst.

Komiteen viser til at direktivet fortsatt overlater til nasjonal rett å bestemme innholdet i den generelle avtaleretten, slik som regler om inngåelse av avtaler og avtalers gyldighet. Det samme gjelder regler om erstatning og regler om virkningene av heving.

Komiteen merker seg at det nå kommer på plass en regulering av et område som hittil har vært lite regulert. Komiteen viser til at dette ivaretar forbrukerens interesser ved digitale ytelser, samt at disse reglene skal være ufravikelige i forbrukernes favør.

Komiteen viser til at stadig flere benytter seg av digitale ytelser i sitt daglige virke. Innlemmelsen av dette direktivet betyr styrkede forbrukerrettigheter.

3. Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Utenriks- og forsvarskomiteen viser til familie- og kulturkomiteens utkast til innstilling datert 10. mai 2022 til Prop. 66 LS (2021–2022) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/770 om visse aspekter ved avtaler om levering av digitalt innhold og digitale tjenester.

Utenriks- og forsvarskomiteen slutter seg til familie- og kulturkomiteens utkast til innstilling til Prop. 66 LS (2021–2022) og har for øvrig ingen merknader.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 70/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/770 om visse aspekter ved avtaler om levering av digitalt innhold og digitale tjenester.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 19. mai 2022

Grunde Almeland

leder

Margrethe Haarr

ordfører

